
Gjør kloke valg i hele helsetjenesten

AKTUELT I FORENINGEN

ANNE-KARIN RIME

anne-karin.rime@legeforeningen.no

President

For oss i Legeforeningen har «kloke valg» blitt synonymt med kampanjen vi har frontet de siste årene; *The Choosing Wisely Campaign* som ble startet i USA. Her hjemme heter den *Gjør kloke valg*.

Gjør kloke valg er en kampanje som tar sikte på å redusere overbehandling og overdiagnostikk, som i verste fall kan skade pasienten.

Kampanjen har blitt applaudert av mange, og flere organisasjoner har blitt med og laget egne retningslinjer. Målet er at helsepersonell og pasienter sammen skal gjøre kloke valg i diagnostikk og behandling. Informasjon om behandling er viktig for pasienter, og jo mer kunnskap, jo bedre – både for lege og pasient. Nå er turen kommet til å målrette kampanjen mer mot pasientene. 11. november ble det arrangert en konferanse om medisinsk overaktivitet, der helseminister Ingvild Kjerkol åpnet dagen. Her ble publikumskampanjen lansert, og den kan nå ses i flere sosiale medier, aviser, radio og tidsskrifter.

Men, kloke valg handler om så mye mer i helsetjenesten også. Alle innbyggere har rett til en fast lege. En ny studie presentert i British Journal of General Practice viser at ved å bruke den samme legen i mer enn 15 år, så har du 28 prosent mindre sannsynlighet for å bli lagt inn på sykehus og 25 prosent lavere risiko for å dø enn pasienter som har hatt fastlegen ett år eller mindre. Studien viser også at det er 30 prosent mindre sannsynlighet for å oppsøke legevakt når du har samme lege over flere år – og legevaktene vet vi er hardt presset over hele landet. Men fastlegeordningen er i krise, og bare i løpet av den siste måneden står nå ytterligere 10 000 innbyggere i Norge uten fastlege. Et klokt valg for regjeringen vil utvilsomt være å sikre at denne ordningen er tilgjengelig for alle innbyggere i hele landet, og å sikre fastlegene en levelig arbeidshverdag.

En god utdanning av egne legespesialister og etterutdanning av ferdige spesialister er også et klokt valg. Vi importerer i dag en betydelig andel legespesialister fra andre land, og vi har liten oversikt over hvor mange spesialister vi trenger og hvor de bør være plassert. Dette er et viktig arbeid å komme i gang med, og vi trenger nasjonale tall og gode framskrivninger. Vi er et lite land og det er med bekymring jeg ser at det blir regionale forskjeller både i utdanning av leger og i behandling av pasienter. Det vil være et klokt valg å utdanne leger som kan jobbe i hele landet, og sikre etterutdanning slik at pasientene får en likeverdig behandling uansett hvor de bor.

Å gjøre kloke valg er viktig både for å unngå overbehandling og overdiagnostisering, men vi trenger også politikere som gjør kloke valg for helsetjenesten vår. Både nå og i fremtiden.

Publisert: 22. november 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.17.11

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.